

Մ. Շամա

Ի. ՍՏԱԼԻՆ

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐՅԱՆ
ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅԱՆ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԲՆՈՒՅԹԸ

ԿՈՒՍՉՐԱՏ
1 9 3 4

1/4

Պրոլետարները ընդդ յերկեղնների, սիպեիք

Ի. ՍՏԱԼԻՆ

Մ. Շամալ

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐՅԱՆ ՀԵՂԱՓՈՒՂՈՒԹՅԱՆ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԲՆՈՒՅԹԸ

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ ՏԱՆԱՄՅԱԿԻ ԱՌԻՎ

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ 1 9 3 4

Պատ. խմբ. Ն. Մակինց
Թարգմ. Պոդոս Արեյան
Տեխ. խմբ. Ս. Խուչկանյան

▼
Կուսմրատի սպարան, Պատ. № 337
Գլավլիտի լիազոր № 7885 (բ), Հրատ № 250
Տիրում 6.000

▼
И. СТАЛИН
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ХАРАКТЕР
ОКТЯБРЬСКОЙ РЕВОЛЮЦИИ
Партиздат, Эривань

11-249429p

Հոկտեմբերյան հեղափոխությունն «ազգային շըրջանակներով» հեղափոխություն չե միայն: Նա, ամենից առաջ, ինտերնացիոնալ, համաշխարհային կարգի հեղափոխություն է, վորովհետև նա մարդկության համաշխարհային պատմության մեջ արմատական շըջադարձ է նշանակում հին, կապիտալիստական աշխարհից դեպի նոր, սոցիալիստական աշխարհը:

Հեղափոխություններն անցյալում սովորաբար նրանով էին վերջանում, վոր շահագործողների մի խումբ կտառվարման դեկի մոտ փոխվում էր շահագործողների մի այլ խմբով: Շահագործողները փոխվում էին, շահագործումը՝ մնում: Այսպես է յեղել բանը ստրուկների ազատագրական շարժումների ժամանակ: Այսպես է յեղել բանը ճորտերի ապստամբություններ-

ըն շրջանում: Այսպես ե յեղել բանը հայտնի «մեծ» հեղափոխութիւններէ շրջանում Անգլիայում, Յրանսիայում, Գերմանիայում: Յես չեմ խոսում Փարիզի Կոմունայի մասին, վորը յեղել ե պրոլետարիատի առաջին, փառապանծ, հերոսական, բայց և այնպես՝ անհաջող փորձը՝ պատմութիւնը կապիտալիզմի դեմ դարձնելու:

Հոկտեմբերյան հեղափոխութիւնն այդ հեղափոխութիւններէց սկզբունքորեն ե տարբերվում: Նա իր առջև նպատակ ե դնում վոչ թե շահագործման մի ձևը շահագործման մի այլ ձևով, շահագործողների մի խումբը շահագործողների մի այլ խմբով փոխարինելը, այլ մարդու կողմից մարդու վերաբերմամբ յեղած ամեն մի շահագործում վոչնչացնելը, բոլոր և ամեն տեսակի շահագործողական խմբերը վոչնչացնելը, պրոլետարիատի դիկտատուրա հաստատելը, մինչև այժմ գոյութիւն ունեցած ճնշված բոլոր դասակարգերից ամենահեղափոխական դասակարգի իշխանութիւնը հաստատելը, սոցիալիստական անդասակարգ նոր հասարակութիւն կազմակերպելը:

Հինց այս պատճառով ել Հոկտեմբերյան հեղափոխութիւնի հաղթութիւնն արմատական բեկում ե նշանակում մարդկութիւնի պատմութիւնի մեջ, արմատական բեկում՝ համաշխարհային կապիտալիզմի պատմական ճակատագրում, արմատական բեկում՝ համաշխարհային պրոլետարիատի ազատագրական շարժման մեջ, արմատական բեկում՝ համայն աշխարհի շահագործվող մասսաների պայքարի յեղանակները ու կազմակերպման ձևերի մեջ, կենցաղում ու տրագիցիաներում, կուլտուրայի ու գաղափարախոսութիւնի մեջ:

Սրանումն և այն բանի հիմունքը, վոր Հոկտեմ-

բերյան հեղափոխութիւնն ինտերնացիոնալ, համաշխարհային կարգի հեղափոխութիւնն ե:

Սրանումն և այն խորը համակրանքի արմատը, վոր տածում են դեպի Հոկտեմբերյան հեղափոխութիւնը բոլոր յերկիրների ճնշված դասակարգերը՝ նրան մեջ տեսնելով իրենց ազատագրման գրավականը:

Կարելի յե նշել մի շարք հիմնական հարցեր, վորոնց գծով ընթանում ե Հոկտեմբերյան հեղափոխութիւնի ներգործութիւնն ամբողջ աշխարհի հեղափոխական շարժման զարգացման վրա:

1. Հոկտեմբերյան հեղափոխութիւնը, ամենից առաջ, նրանով ե նշանավոր, վոր նա ճեղքեց համաշխարհային իմպերիալիզմի Ֆրոնտը, գահավիժեց իմպերիալիստական բուրժուազիային՝ կապիտալիստական ամենամեծ յերկիրներից մեկում և իշխանութիւն գլուխ կանգնեցրեց պրոլետարիատին:

Վարձվողների դասակարգը, հալածվածների դասակարգը, ճնշվածների ու շահագործվողների դասակարգը մարդկութիւնի պատմութիւնի մեջ առաջին անգամ բարձրացավ մինչև իբխող դասակարգի դրութիւն՝ իր որինակով վարակելով բոլոր յերկիրների պրոլետարներին:

Սա նշանակում ե, վոր Հոկտեմբերյան հեղափոխութիւնը բաց արեց նոր դարաշրջան, պրոլետարական հեղափոխութիւնների դարաշրջան՝ իմպերիալիզմի յերկիրներում:

Հոկտեմբերյան հեղափոխութիւնը կալվածատերերի ու կապիտալիստների ձեռքից վերցրեց արտադրութիւնի գործիքներն ու միջոցները և նրանց դարձրեց հասարակական սեփականութիւն՝ հակադրելով, այսպիսով, բուրժուական սեփականութիւնը սոցիա-

լիստական սեփականութիւնը: Էնց սրանով ել նա մերկացրեց կապիտալիստների սուտն այն մասին, թե բուրժուական սեփականութիւնն անձեռնմխելի, սրբազան, հալիտենական ե:

Նա խլից բուրժուազիայից իշխանութիւնը, զրկեց բուրժուազիային քաղաքական իրավունքներէց, կործանեց բուրժուական պետական պարատը և հանձնեց իշխանութիւնը խորհուրդներին, այսպիսով, հակադրելով բուրժուական պառլամենտարիզմին, վորպես կապիտալիստական դեմոկրատիայի՝ խարհուրդների սոցիալիստական իշխանութիւնը, վորպես պրոլետարական դեմոկրատիա: Լաֆարգն իրավացի լեր, յերը նա դեռևս 1887 թ. ասում եր, թե հեղափոխութեան հենց հետևյալ որը «նախկին բոլոր կապիտալիստները կզրկվեն ընտրական իրավունքներէց»: Հոկտեմբերյան հեղափոխութիւնը հենց սրանով ել մերկացրեց սոցիալդեմոկրատների սուտն այն մասին, թե այժմ հնարավոր ե խաղաղ անցումը սոցիալիզմին բուրժուական պառլամենտարիզմի միջոցով:

Բայց Հոկտեմբերյան հեղափոխութիւնը կանգ չառավ և չեր ել կարող կանգ առնել սրա վրա: Քանզելով հինը, բուրժուականը՝ նա ձեռնամուխ յեղավ կառուցելու նորը, սոցիալիստականը: Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան տասը տարին՝ կուսակցութեան, արհմիութիւնների, խորհուրդների, կոպերացիայի, կուլտուրական կազմակերպութիւնների, տրանսպորտի, արդյունաբերութեան, կարմիր բանակի կառուցման տասը տարի յե: Սոցիալիզմի անկասկածելի հաջողութեանները ԽՍՀՄ մեջ շինարարութեան ֆրոնտում ակնբախորեն ցույց տվին, վոր պրոլետարիատը կարող ե հաջողութեամբ յերկիր կառավարել՝ առանց բուր-

ժուազիայի և ընդդէմ բուրժուազիայի, վոր նա կարող ե հաջողութեամբ կառուցել արդյունաբերութիւն՝ առանց բուրժուազիայի և ընդդէմ բուրժուազիայի, վոր նա կարող ե հաջողութեամբ դեկավարել ամբողջ ժողովրդական տնտեսութիւնը՝ առանց բուրժուազիայի և ընդդէմ բուրժուազիայի, վոր նա կարող ե հաջողութեամբ սոցիալիզմ կառուցել՝ չնայած կապիտալիստական շրջապատմանը: Հին «թեորիան» այն մասին, թե ինչպես վոր գլուխն ու մարմնի այլ մասերը չեն կարող կառավարվել առանց ստամոքսի, այնպես ել շահագործվողները չեն կարող կառավարվել առանց շահագործողների՝ միմիայն հնադարի պատմութեան՝ հռոմեական հայտնի սենատոր Մենենիոս Ագրիպայի արժանիքը չե: Այդ «թեորիան» ներկայումս հանդիսանում ե սոցիալդեմոկրատիայի քաղաքական «փիլիսոփայութեան» անկյունաքարը՝ առհասարակ, իմպերիալիստական բուրժուազիայի հետ կռիւիցիա կազմելու՝ սոցիալդեմոկրատական քաղաքականութեան անկյունաքարը՝ հատկապես Լ.յդ «թեորիան», վոր ստացել ե նախապաշարմունքի բնույթ՝ կապիտալիստական յերկիրների պրոլետարիատի հեղափոխականացման ճանապարհին ընկած ամենալուրջ արգելքներից մեկն ե ներկայումս: Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան կարևորագույն հետևանքներից մեկն այն փաստն ե, վոր նա այդ սուտ «թեորիային» մահացու հարված հասցրեց:

Ել արդյոք պէտք կա ապացուցելու, վոր Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան այդ և դրանց նման հետևանքները չեյին կարող և չեն կարող մնալ առանց լուրջ ազդեցութեան կապիտալիստական յերկիրների բանվոր դասակարգի հեղափոխական շարժման վրա:

Հանրածանոթ այնպիսի փաստեր, ինչպիսիներն են՝

կոմունիզմի առաջընթաց շարժման ծավալումը կապի-
տալիստական յերկիրներում, իՍՆՄ բանվոր դասակար-
գի նկատմամբ բոլոր յերկիրները պրոլետարները
ուսնեցած համակրանքի աճումը, վերջապես, բանվորա-
կան պատգամավորութունների խուսն բազմությամբ
(НАПРАВ) խորհուրդների յերկիրը գալը՝ անկասկածու-
թյամբ խոսում են այն մասին, վոր Հոկտեմբերյան
հեղափոխության գցած սերմերն արդեն սկսել են
սլտուղներ տար

2. Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը սասանեց իմ-
պերիալիզմը վոչ միայն նրա տիրապետության կենտ-
րոններում, վոչ միայն «մետրոպոլիաներում» («մայր
յերկիրներում»), նա հարվածեց իմպերիալիզմի թի-
կունքներին եւ, նրա պերիֆերիային եւ խարխիւլով իմ-
պերիալիզմի տիրապետությունը գաղութային ու կախ-
յալ յերկիրներում:

Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը, տապալելով
կալվածատերերին ու կապիտալիստներին՝ փշրեց ազ-
գային-գաղութային ճնշման շղթաները և այդ ճնշու-
մից ազատագրեց լայնատարած պետության առանց
բացառության բոլոր ճնշված ժողովուրդներին: Պրոլե-
տարիատը չի կարող ազատագրել իրեն՝ չազատագրելով
ճնշված ժողովուրդներին: Հոկտեմբերյան հեղափոխու-
թյան բնորոշ գիծն և այն փաստը, վորն նա իՍՆՄ մեջ
այդ ազգային-գաղութային հեղափոխությունները կեն-
սագործեց վոչ թե ազգային թշնամանքի ու ազգամի-
ջյան ընդհարումների դրոշի ներքո, այլ իՍՆՄ-յան ազ-
գությունների բանվորների ու գյուղացիների փոխա-
դարձ վստահության ու յեղբայրական մերձեցման դրոշի
ներքո, վոչ թե հանուն նացիոնալիզմի, այլ հանուն
ինտերնացիոնալիզմի:

Հենց այն պատճառով, վոր ազգային-գաղութային
հեղափոխությունները մեղանում կատարվեցին պրոլե-
տարիատի ղեկավարությամբ ու ինտերնացիոնալիզմի
դրոշի ներքո՝ հենց այդ պատճառով եւ ժողովուրդներ-
պարիաները (իրավագուրկները), ժողովուրդներ-սարուկ-
ները մարդկության պատմության մեջ առաջին ան-
գամ բարձրացան այնպիսի ժողովուրդների դրության,
վորոնք իրոք վոր ազատ և իրոք վոր հավասար են՝ վա-
րակելով իրենց որինակով համայն աշխարհի ճնշված
ժողովուրդներին:

Սա նշանակում է, վոր Հոկտեմբերյան հեղափոխու-
թյունը նոր դարաշրջան է բաց արել՝ դարաշրջան գա-
ղութային հեղափոխությունների, վոր կենսագործվում
են աշխարհի նեւոված յերկիրներում պրոլետարիատի
դաշինքով՝ պրոլետարիատի ղեկավարւթյամբ:

Առաջներում «ընդունված էր» կարծել, թե աշխարհը
սկզբից ի վեր բաժանված է յեղել ստորին ու վերին
ուսանների (ցեղերի), սևերի ու սպիտակների, վորոնցից
առաջիններն անընդունակ են քաղաքակրթության
և դատապարտված են շահագործման առարկա լինելու,
իսկ յերկրորդները հանդիսանում են քաղաքակրթու-
թյան միակ կրողները, վոր կոչված են առաջիններին
շահագործելու: Այժմ այդ առասպելը պետք է համարել
ջախջախված ու դեն շարտված: Հոկտեմբերյան հեղա-
փոխության կարեորագույն հետևանքներից մեկն այն
փաստն է, վոր նա այդ առասպելին մահացու հարված
հասցրեց՝ դործով ցույց տալով, վոր խորհրդային զար-
գացման հունը ներքաշված ազատագրված վոչ-յեվրո-
պական ժողովուրդներն ավելի պակաս ընդունակ չեն
առաջ շարժելու իրոք առաջավոր կուլտուրա և իրոք

առաջավոր քաղաքակրթութիւնն, քան յեվրոպական ժողովուրդները:

Առաջներում «ընդունված եր» կարծել, թե ճնշված ժողովուրդների ազատագրման միակ մեթոդը բուրժուական ցեղային մեթոդն է, ազգերը միմյանցից անջատելու մեթոդը, նրանց միմյանցից մեկուսացնելու մեթոդը, տարբեր ազգերի աշխատավորական մասսաների միջև ազգային թշնամանքն ու ժեղացնելու մեթոդը: Այժմ տապալված պետք է համարել այդ առասպելը: Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան կարևորագույն հետևանքներից մեկն այն փաստն է, վոր նա այդ առասպելին մահացու հարված հասցրեց՝ գործով ցույց տալով ճնշված ազգերի ազատագրման պրոլետարիատին, ինքնաշարժական մեթոդի, վորպես միակ ճիշտ մեթոդի՝ հնարավորութիւնն ու նպատակահարմարութիւնը, գործով ցույց տալով ամենատարբեր ժողովուրդների բանվորների ու գյուղացիների յեղբայրական դաշինքի հնարավորութիւնը և նպատակահարմարութիւնը՝ հոծաբանութեամբ ու ինքնաշարժական հիմունքներով: Այս բանի ուղղակի ապացույց է կարող չծառայել Սորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետութիւնների Միութեան գոյութիւնը, Միութեան, վորը հանդիսանում է համաշխարհային միասնական տնտեսութեան մեջ բոլոր յերկիրների աշխատավորների ապագա միավորման նախատիպարը:

Ինչ խոսք, վոր Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան այս և սրանց նման հետևանքները չեն կարող և չեն կարող մնալ առանց լուրջ ազդեցութիւն ունենալու գաղութային ու կախյալ յերկիրների հեղափոխական շարժման վրա: Այս մասին են անկասկածութեամբ խոսում այնպիսի փաստեր, ինչպիսիներն են՝ ճնշված

ժողովուրդների հեղափոխական շարժման ծավալումը Չինաստանում, Ինդոնեզիայում, Հնդկաստանում և այլն, այս յերկիրների ժողովուրդների համակրանքի անձամբ դեպի ԽՍՀՄ:

Գաղութների և կախյալ յերկիրների անխռով շահագործման ու ճնշման դարագլուխն անցավ: Հասել է ազատագրական հեղափոխութեանների դարագլուխը՝ գաղութներում և կախյալ յերկիրներում, այս յերկիրների պրոլետարիատի զարթոնքի դարագլուխը, նրա հեղհամոնիայի դարագլուխը՝ հեղափոխութեան մեջ:

3. Գցելով հեղափոխութեան սերմերն ինչպես իմպերիալիզմի կենտրոնները, այնպես նաև նրա թիկունքները, թուլացնելով իմպերիալիզմի հզորութիւնը «մետրոպոլիտաններում» և սասանելով նրա տիրապետութիւնը գաղութներում՝ Հոկտեմբերյան հեղափոխութեանը հենց սրանով հարցականի տակ է դրել ամբողջութեամբ վերցրած համաշխարհային կապիտալիզմի բուն իսկ գոյութիւնը:

Յեթե կապիտալիզմի տարերային զարգացումը իմպերիալիզմի պայմաններում, — այդ զարգացման անհավասարաչափութեան պատճառով, կոնֆլիկտների ու պատերազմական ընդհարումների անխուսափելիութեան պատճառով, վերջապես, իմպերիալիստական չտեսնված սպանդի պատճառով, — վերածել է կապիտալիզմի «նեխման» ու «մահացման» պրոցեսի, ապա Հոկտեմբերյան հեղափոխութեանն ու նրա հետ շարկապված՝ հսկայական յերկրի պոկվելը կապիտալիզմի համաշխարհային սիստեմից չեն կարող չարագացնել այդ պրոցեսը՝ քայլ առ քայլ վողողելով՝ սրբելով համաշխարհային իմպերիալիզմի բուն հիմունքները:

Դեռ ավելին: Հոկտեմբերյան հեղափոխութեանը,

սասանելով իմպերիալիզմը՝ դրա հետ միասին հանձին պրոլետարական դիկտատուրայի ստեղծեց համաշխարհային հեղափոխական շարժման մի հզոր ու բացորոշ բազա, վորը նա առաջներում յերբեք չի ունեցել և վորի վրա նա այժմ կարող է հենվել: Հոկտեմբերյան հեղափոխութիւնն ստեղծեց համաշխարհային հեղափոխական շարժման այն հզոր ու բացորոշ կենտրոնը, վորն առաջներում յերբեք չի ունեցել այդ շարժումը և վորի շուրջը նա այժմ կարող է համախմբվել՝ կազմակերպելով բոլոր յերկիրներէ պրոլետարատի ու ննուվաճ ժողովուրդներէ նեղափոխական միասնական ֆրոնտ բնդդեմ իմպերիալիզմի:

Սա ամենից առաջ նշանակում է, վոր Հոկտեմբերյան հեղափոխութիւնը համաշխարհային կապիտալիզմին մահացու վերջ է հասցրել, վորից նա ել յերբեք վոտքի չի կանգնի: Հենց այս պատճառով էլ կապիտալիզմն այլևս յերբեք չի վերադարձնի իրեն այն «հավասարակշռութիւնը» և այն «կայունութիւնը», վոր նա ուներ մինչև Հոկտեմբերը: Կապիտալիզմը կարող է մասնակի կայունանալ, նա կարող է ռացիոնալացնել իր արտադրութիւնը, յերկրի կառավարչութիւնը տալ ֆաշիզմին, ժամանակավոր ճնշել բանվոր դասակարգին, բայց նա յերբեք չի վերադարձնի իրեն այն «անդորրութիւնն» ու այն «վստահութիւնը», այն «հավասարակշռութիւնն» ու այն «կայունութիւնը», վորոնցով նա պճնամոյում էր առաջ, վորովհետև համաշխարհային կապիտալիզմի ճգնաժամը զարգացման մի այնպիսի աստիճանի յէ հասել, յերբ հեղափոխութիւն կրակներն անխուսափելիորեն պետք է բռնկվեն մերթ իմպերիալիզմի կենտրոններում, մերթ պերիֆերիաներում՝ ի չիք զարձնելով կապիտալիստական կարկատան-

ները և որեցոր մոտեցնելով կապիտալիզմի անկումը: Իսկ և իսկ ինչպես վոր հայտնի առակի մեջ է՝ «պոչը դուրս պրծացրեց՝ քիթը խրվեց, քիթը դուրս պրծացրեց՝ պոչը խրվեց»:

Սա, յերկրորդ, նշանակում է, վոր Հոկտեմբերյան հեղափոխութիւնը վորոշ բարձրութիւն հասցրեց ամբողջ աշխարհի ճնշված դասակարգերի ուժն ու տեսակարար կշիռը, արիութիւնն ու մարտական պատրաստականութիւնը՝ հարկադրելով տիրապետող դասակարգերին, վոր նրանց հետ հաշվի նստեն՝ իբրև նոր, լուրջ գործոնի հետ: Այժմ աշխարհի աշխատավորական զանգվածներն այլևս չի կարելի դիտել վորպես մի «կույր ամբոխ», վորը խարխափում է մթութան մեջ և զուրկ է հեռանկարներից, վորովհետև Հոկտեմբերյան հեղափոխութիւնը նրանց համար ստեղծեց մի փառոս, վորը լուսավորում է նրանց ճանապարհը և հեռանկարներ է տալիս: Յեթե առաջներում չկար մի համաշխարհային բաց ֆորում (հրապարակ), վորտեղից կարելի լիներ ցուցադրել և ձևավորել ճնշված դասակարգերի բաղձանքներն ու ձգտումները, ապա այժմ այդպիսի ֆորում կա հանձին առաջին պրոլետարական դիկտատուրայի Հազիվ թէ կարելի յէ կապածել, վոր այդ ֆորումի վոչնչացումը յերկար ժամանակով կծածկեր «առաջավոր յերկիրներէ» հասարակական քաղաքական կյանքը սև ռեակցիայի անզուսպ խովարով: Չի կարելի ժխտել այն, վոր «բուլղերիկյան պետութիւն» գոյութիւնն սոսկական փաստն անզամ սանձահարում է ռեակցիայի սև ուժերը՝ հեշտացնելով ճնշված դասակարգերի պայքարն իրենց ազատագրման համար: Հատկապես սրանով էլ բացատրվում է անասնական այն ատելութիւնը, վորը բոլոր յերկիրներէ շահագործողներ-

ըը տածում են դեպի բոլշևիկները: Կրկնվում է պատմութունը, թեև նոր հիմքով: Ինչպես վոր առաջ, ֆեոդալիզմի անկման ժամանակաշրջանում, «յակոբյան» բառն եր բոլոր յերկիրների արխտոկրատներին մեջ սարսափ ու գարշանք առաջացնում, այնպես ել այժմ, կապիտալիզմի անկման ժամանակաշրջանում, «բոլշևիկ» բառն է բուրժուական յերկիրներում սարսափ ու գարշանք առաջացնում: Յեվ, ընդհակառակը, ինչպես վոր առաջ Փարիզն եր հանդիսանում բարձրացող բուրժուազիայի հեղափոխական ներկայացուցիչների համար պատսպարան ու «դպրոց», այնպես ել այժմ Մոսկվան է հանդիսանում բարձրացող պրոլետարիատի հեղափոխական ներկայացուցիչների համար պատսպարան ու դպրոց: Յակոբյաններին տեսլը ֆեոդալիզմին չփրկեց կործանումից: Արդյոք կարելի՞ յե կասկածել, վոր բոլշևիկներին տեսլը չի փրկելու կապիտալիզմին նրա անխուսափելի ջախջախումից:

Անցավ կապիտալիզմի «կայունության» դարագլուխը՝ իր հետ տանելով բուրժուական կարգերի անհողողղության առասպելը:

Հասել է կապիտալիզմի կործանման դարագլուխը:

4. Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը միայն տնտեսական ու հասարակական-քաղաքական հարաբերությունների բնագավառում կատարված հեղափոխությունն է: Նա միաժամանակ հեղափոխություն է բանվոր դասակարգի մտքերի մեջ, հեղափոխություն է նրա գաղափարախոսության մեջ: Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը ծնվեց ու ամրապնդվեց մարքսիզմի դրոշի ներքո, պրոլետարիատի դիկտատուրայի գաղափարի դրոշի ներքո, լենինիզմի դրոշի ներքո, լենինիզմի, վորն իմպերիալիզմի ու պրոլետարական հե-

ղափոխությունների դարաշրջանի մարքսիզմն է: Նա այս պատճառով նշանավորում է մարքսիզմի հաղթությունն ընդդեմ ռեֆորմիզմի, լենինիզմի հաղթությունը՝ ընդդեմ սոցիալդեմոկրատիզմի, III Ինտերնացիոնալի հաղթությունը՝ ընդդեմ II Ինտերնացիոնալի:

Հոկտեմբերյան հեղափոխությունն անանցանելի ազդեցություն է ու սոցիալդեմոկրատիզմի միջև, լենինիզմի ու սոցիալդեմոկրատիզմի քաղաքականության միջև: Առաջներում, մինչև պրոլետարիատի դիկտատուրայի հաղթությունը, սոցիալդեմոկրատիան կարող եր պճնամոել մարքսիզմի դրոշով՝ բացորոշ չժխտելով պրոլետարիատի դիկտատուրայի գաղափարը, բայց և վոչինչ, բացարձակապես վոչինչ չանելով այն բանի համար, վոր մտեցնի այդ գաղափարի իրագործումը, վորովհետև սոցիալդեմոկրատիայի այսպիսի վարքագիծը վոչ մի սպառնալիք չեր ստեղծում կապիտալիզմի համար: Այն ժամանակ, այն շրջանում՝ սոցիալդեմոկրատիան ձևականորեն ձուլվում եր կամ գրեթե ձուլվում եր մարքսիզմի հետ: Այժմ, պրոլետարիատի դիկտատուրայի հաղթանակից հետո, յերբ բոլորն ավերակներ են տեսնում, թե դեպի ի՞նչ է տանում մարքսիզմը, և թե ի՞նչ կարող է նշանակել նրա հաղթանակը՝ սոցիալդեմոկրատիան այլևս չեր կարող պճնամոել մարքսիզմի դրոշով, չեր կարող կոքետություն անել պրոլետարիատի դիկտատուրայի գաղափարի հետ՝ չստեղծելով վոչ ոչ վտանգ կապիտալիզմի համար: Սոցիալդեմոկրատիան, վաղուց խզելով կապը մարքսիզմի վոչ ոչ հետ՝ հարկադրված յեղալ կապը խզելու մարքսիզմի դրոշի հետ ել, բացորոշ ու աներկմիտ կերպով կանգնեց մարքսիզմի զավակի դեմ, Հոկտեմբերյան հեղափոխության դեմ, պրոլետարիատի

աշխարհումն առաջին դիկտատուրայի դեմ: Այժմ սոցիալդեմոկրատիան պետք է սահմանափակվի և իրոք սահմանափակվեց մարքսիզմից, վորովհետև ներկա պայմաններում չի կարելի իրեն մարքսիստ անվանել՝ բացորոշ և անձնվիրաբար չպաշտպանելով աշխարհի առաջին պրոլետարական դիկտատուրան, հեղափոխական պայքար չվարելով սեփական բուրժուազիայի դեմ, պայմաններ չստեղծելով պրոլետարիատի դիկտատուրայի հաղթանակի համար իր սեփական յերկրում: Սոցիալդեմոկրատիայի և մարքսիզմի միջև անդունդ է բացվել: Այսուհետև մարքսիզմի միակ կրողն ու պատվարը լենինիզմը, կոմունիզմն է:

Բայց բանը սրանով չսահմանափակվեց: Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը, սահմանափակվելով սոցիալդեմոկրատիային մարքսիզմից, առաջ անցավ՝ սոցիալդեմոկրատիային շարտելով աշխարհի առաջին պրոլետարական դիկտատուրայի դեմ կապիտալիզմն ուղղակի պաշտպանողներին բանակել: Յերբ պ. պ. Ալլիերներն ու Բաուերները, Վելսերն ու Լեվինները, Լոնգեններն ու Բլյունները պարսավում են «խորհրդային ռեժիմը», գովաբանելով պառլամենտական «դեմոկրատիան», ապա դրանով նրանք ուղղում են ասել, թե իրենք պայքարում են և պետք է պայքարեն կապիտալիստական կարգերը ևՍՀՄ մեջ վերականգնելու համար, կապիտալիստական ստրկությունը «քաղաքակիրթ» պետություններում պահելու համար: Այժմյան սոցիալդեմոկրատիզմը կապիտալիզմի գաղափարային հեռավորումն է, Լենինը հազար անգամ իրավացի յեր, յերը նա առում էր, թե սոցիալդեմոկրատական այժմյան քաղաքագետները «բուրժուազիայի իսկական գործակալներն են բանվորական շարժման մեջ, կապիտալիստների

դասակարգի բանվորական գործակալներն են», թե «պրոլետարիատի քաղաքացիական պատերազմում ընդդեմ բուրժուազիայի» նրանք անխուսափելիորեն կհանգնեն «վերսալցիների կողմն ընդդեմ կոմունարների»: Անհնարին է վերջ տալ կապիտալիզմին՝ վերջ չտալով սոցիալդեմոկրատիզմին բանվորական օտրժման մեջ: Այս պատճառով՝ կապիտալիզմի մահացման դարագլուխը սրբ հետ միասին հանդիսանում է սոցիալդեմոկրատիզմի մահացման դարագլուխը բանվորական շարժման մեջ: Հոկտեմբերյան հեղափոխություն մեծ նշանակությունը, ի միջի այլոց, այն է, վոր նա իրենով նշանավորում է լենինիզմի անխուսափելի հաղթանակն ընդդեմ սոցիալդեմոկրատիզմի՝ համաշխարհային բանվորական շարժման մեջ:

Վերջացել է II Ինտերնացիոնալի ու սոցիալդեմոկրատիզմի տիրապետման դարագլուխը բանվորական շարժման մեջ:

Հասել է լենինիզմի ու III Ինտերնացիոնալի տիրապետման դարագլուխը:

«Պրավդա» № 255.
6-7 նոյեմբերի 1927 թ.

10

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0936476

644

Գ Ի Ն Ը 20 Կ.

Ц Е Н А 20 К.

11

27912

77